

KOMPLETNÍ KATALOG VÝSTAVY

NEJ VZÁCNĚJŠÍ ROSTLINY

ČESKÉ REPUBLIKY

Přírodovědná společnost

Pořadatelé výstavy:

Přírodovědná společnost

BOTANY.cz

Výstavu připravili: Ladislav Hoskovec, Pavel Sekerka

Autoři fotografií: Lubomír Adamec, Radim Cibulka, Daniel Dítě, Michal Ducháček, Miroslav Dvorský, Pavol Eliáš, Tomáš Figura, Vít Grulich, Naděžda Gutzerová, Ladislav Hoskovec, Jindřich Houska, Jana Humpolíčková, Ladislav Kovář, Jan Mazáč, Dana Michalcová, Peter Mižík, Tomáš Mrázek, Zdeněk Po-dešva, Jiří Polčák, Jan Prančl, Lubomír Rak, Pavel Sekerka, Jan Suda, Věra Svobodová, Alena Vydrová

Texty v katalogu: Vít Grulich, Daniel Dítě

Editor katalogu: Ladislav Hoskovec

Grafický návrh a sazba katalogu: Alena Sigmundová, Ladislav Hoskovec

Tisk fotografií výstavy: Rayfilm - František Mazáč

Výstava byla zahájena 28. září 2012 v Průhonicích, v prosinci 2012 a lednu 2013 se konala v Chrudimi, v březnu 2013 v Brně, dále pak i na dalších místech.

Přírodovědná společnost, Český Brod 2013,
2. pozmeněné vydání. Všechna práva vyhrazena.
ISBN 978-80-260-3906-8

Motto:

Bylo by to pro nás hrozné, kdybychom si nemohli o sobě myslit více, nežli že jsme projevem choroby zemské kůry. Muselo by to vést k úplnému pesimismu. Je lépe býti optimistou, třeba se klamati, ale vědět, že náš život má aspoň ten cíl, abychom jej činili sobě a jiným, když ne šťastným, aspoň snesitelným.

B. Němec: Duše rostlin

Výstava **Nejvzácnější rostliny České republiky** zahrnuje na 250 fotografií rostlin, které z naší přírody buď již zmizely zcela, anebo se ocitly na prahu vyhynutí. Toto dosti vysoké číslo představuje pouhou větší třetinu druhů rostlin u nás vyhynulých, nezvěstných a kriticky ohrožených.

Při sestavování výstavy jsme si rozhodně nekladli za cíl vzbudit v návštěvnicích lítost. Nepodlehli jsme pokušení zasypat výstavní prostor jen líbivými detaily nejkrásnějších květů, to by se snad – v konfrontaci s bolavou realitou uvedenou v popiscích fotografií – citlivějším osobám na tvářích slzy i skutečně zaleskly. Naopak. Snažili jsme se ušít výstavě raději střízlivější šat. Preferovali jsme spíše dokumentární roli těchto snímků, oprostili jsme se od ryze lidských představ o kráse rostlin.

V letošním roce uplynulo 75 let od prvního vydání knihy *Duše rostlin* profesora Bohumila Němce, jejíž závěrečný odstavec jsme použili jako motto celé výstavy. V těchto slovech bude dobré hledat smysl naší snahy. Vlastně chceme pouze přitakat myšlence, že zajištění snesitelného bytí *sobě a jiným* může být stále cennou metou veškerého lidského konání.

Autoři výstavy

Pamatuji si jako dnes, že jsem jako malý chodíval s rodiči nebo prarodiči na nedělní odpolední vycházky. Na návštěvách mne to nikdy moc nebavilo, ale občas jsme se vydali na louky za židovským hřbitovem. Jak vypadaly, se mi nesmazatelně vrylo do paměti. Travniny promíchané s kopretinami, zvonky a kohoutky, včelky a motýli, jako zvuková kulisa žabí filharmonie. Od té doby se louky za židovským hřbitovem proměnily. Dnes tam najdeme pečlivě stříhané trávníčky, tůje, cypřišky a jalovce, i rajčata a okurky bychom tam dnes mezi vilkami objevili. Žáby vystřídaly spíše sekačky na trávu.

Za tu dobu se louky proměnily kdekoli, nejen v okolí Břeclavi, odkud pocházím. Dnes je hledám všude, kudy chodím, ale skoro nenalézám. Místo květnatých luk máme spíše pole na trávu, vysoká zelená stébla bez té pestrosti barev, jednotvárná, nudná. Nebo pečlivě střižená golfová hřiště, také jednotvárná a nudná. Anebo místa zarostlá kopřivami a vysokým býlím.

Jen pár desítek let trvalo a naše krajina se proměňuje jako ty louky. Výnos, úspěch, zisk jsou v protikladu s tradicí. Stejně jako je třeba chránit historické objekty, je třeba chránit živou přírodu. Ale když chceme chránit, musíme znát odpovědi na pár otázek: Co? Proč? Jak? Na zdánlivě lapidární otázku, co tedy chceme chránit, se nabízí rovněž lapidární odpověď: přece to, co mizí, co je vzácné. To je hlavní důvod takzvaných červených seznamů, které dostaly své označení podle desek červené barvy, do nichž ukládala jedna anglická pojišťovna materiály ke zmizelým lodím. Červené seznamy organismů tedy ukazují na priority, čím by se měla ochrana přírody zabývat.

V České republice vznikl červený seznam pro ohrožené rostliny poprvé v roce 1977. Od té doby prodělal řadu změn, dnes leží na stole jeho třetí verze v pořadí. Ohrožení je věc docela dynamická, stejně jako naše poznání. Takže v průběhu let se našla skoro čtvrtina druhů, které byly 1. verzí seznamu považovány za vyhynulé nebo neznámé. Některé byly objeveny i po více než šedesáti letech od posledního pozorování.

Mezi kriticky ohroženými najdeme jednak rostliny vzácné, které se v ČR vyskytují pouze na 1–5 místech, a také ty, u nichž byl zaregistrován více než devadesátiprocentní zánik dřívějších lokalit. Ty první musíme stále sledovat, abychom případně dokázali včas zasáhnout; pro ty druhé musíme již nyní něco aktivně dělat, jinak z naší přírody rychle zmizí.

Vít Grulich

autor nového českého červeného seznamu

O tom, že ľudstvo ovplyvňuje prírodu okolo seba, vieme už dávno. Bohužiaľ, tak isto je nám veľmi dobre známe, že mnohé aktivity človeka majú na život okolo nás negatívny dopad. Ruka v ruke s rozvojom ľudskej spoločnosti dochádza k vážnym zásahom do prírodného prostredia v lokálnom, regionálnom, ale aj globálnom merítku. Mnohé druhy rastlín a živočíchov na rozvoj našej civilizácie doplatili. V lepšom prípade zhoršovaním kvality svojho prostredia, zmenšovaním či fragmentáciou areálov a poklesom početnosti. Žiaľ, pre množstvo rastlín či živočíchov sa rozvoj ľudskej spoločnosti stal osudným a v súčasnosti sa ocitli na zoznamoch ohrozených alebo dokonca vyhynutých druhov.

Je všeobecne známe množstvo predovšetkým živočíšnych druhov, ktoré sa vinou ľudskej chamtivosti, nepoučiteľnosti alebo rovno aj hlúposti ocitli na zoznamoch vyhynutých druhov. Medzi najznámejšie patrí osud holuba sťahovavého v Severnej Amerike. Jeho vyhynutie si ešte pár rokov predtým, ako sa tak naozaj stalo, vari nikto z ľudí ani len nepripúšťal.

Ale vyhynutých druhov sú stovky a neustále pribúdajú ďalšie. V prípade rastlín je ich smutný osud často mimo záujem väčšiny a dotýka sa iba hŕstky odborníkov. Pokiaľ ide o nejaký atraktívny druh, z času na čas sa podarí prebudiť záujem aspoň časti verejnosti, ale mnohé pre laikov ničím nezaujímavé druhy sa vytrácajú v úplnej tichosti.

Je až zarážajúce, že všetci vieme, čo robíme zle, čo by sme mali inak. Máme na to odborníkov, ochrancov prírody, vedcov aj ľudí z praxe, ktorí presne vedia čo by sa malo, mohlo... Na to, čo sa nesmie, dokonca máme aj zákony. Napriek tomu neustále, aj dnes, aj v tejto chvíli, dochádza k ďalším a ďalším negatívnym,

často nezvratným zásahom do prírody, do sveta tam vonku okolo našich domovov. Výsledkom je krajina bez mokradí, bez kvetnatých lúk, prirodzených lesov, so znečistenými riekami a zamorená dusíkom. Krajina znetvorená nami samými. Pritom nikto z nás by o sebe nikdy nepovedal, že nemá rád prírodu. Naopak, však všetci ju máme radi a chránime ju. Paradox? Nie. Len realita, ktorej odrazom je i táto výstava.

Príroda nepozná žiadny rebríček hodnôt, žiadne kategórie ani prívlastky. Nepozná pojmy dobrý, zlý, škaredý alebo pekný. Všetko v prírode iba je. A má svoje miesto. A svoje tajomstvá, ktoré my, ľudia, nikdy neodhalíme, nech si o sebe nahovárame hocičo. Možno najrozumnejšie, čo by sme mohli pre svet okolo nás urobiť, je nechať ho na pokoji. Alebo aspoň zbytočne neničiť. To by sa vari mohlo dať. Aspoň sa o to pokúsme. Napríklad, stačí nevidieť v mokradi za svojim domom „bažinu s komármi“, ale kúsok sveta, ktorý je domovom rastlinným a živočíšnym druhom, ktoré sú tu s nami tiež. A nemusia sa nám páčiť, nemusíme z nich mať ani osoh. Možno práve na kúsok ako tak zachovanej prírody za našim domom ešte rastie rastlina, na prvý pohľad nenápadná a nezaujímavá, ktorá je už považovaná v Čechách za vyhynutú. Ktovie?

Daniel Dítě

autor nového slovenského červeného seznamu

Adonis flammea
hlaváček plamenný

Rostl ve středních a severních Čechách, na jižní Moravě, v současnosti je velmi vzácný. Příčinou ústupu je používání chemie i změna způsobu obhospodařování.

▲ !

Agropyron pectinatum
žitňák hřebenitý

Za původní lze u nás označit výskyt tohoto druhu na kopci Lamplberk u Dyjákoviček na Znojemsku. Jinde je vyséváný nebo zavlečený. ▼ !

Agrostemma githago
koukol polní

Dříve poměrně hojný polní plevel. Od čtyřicátých let 20. století byl z polí vytlačován, dnes stojí na pokraji vyhynutí. Okrasná rostlina, spíš ji dnes najdeme zplanělou na rumišťích. ▲ !

Ajuga chamaepitys
zběhovec trojklaný

U nás roste především v teplých územích na jižní Moravě, ve středních a severozápadních Čechách. V poslední době silně ustupuje. ▲ !

Aldrovanda vesiculosa
aldrovandka měchýřkatá

Obě doložené historické lokality byly zničeny těžbou uhlí. Jedna ležela u Litvínova, druhá u Karviné (jen zde byl zřejmě původní). Od roku 1995 je druh úspěšně introdukovan na Třeboňsku.

▼ ×

Androsace maxima
pochybek největší

Dlouho byl pokládán za vyhynulý druh. Teprve na začátku 21. století byl znovu nalezen na nádraží u jihomoravských Hrušek. ▲ !

Anemonastrum narcissiflorum
sasanka narcisokvětá

V Česku se vyskytuje pouze v Krkonoších, na Králickém Sněžníku a v Hrubém Jeseníku. Ovšem bílé pláň, známé ještě před 30 lety, jsou minulostí. ▼ !

Angelica palustris
matizna bahenní

Dříve druh rostl ve středním Polabí u Všetat, v Hornomoravském a Dolnomoravském úvalu. Podařilo se jej zachránit za minutu dvanáct, napěstovat a znovu pokusně vracet na místa původního výskytu. ▲ !

Aposeris foetida
razilka smrdutá

V Česku se vyskytuje pouze na východní Moravě u Brumova-Bylnice v Bílých Karpatách. Populace se však zmenšují vinou změn ve vegetaci. ▼ !

Arenaria grandiflora
písečnice velkokvětá

Vyskytuje se u nás jen na jižní Moravě v Pavlovských vrších. Tamní populace je ohrožena svou ojedinelostí. ◀ !

Arnoseris minima
písečnatka nejmenší

Dříve se u nás tento druh vyskytoval roztroušeně, hlavně v Čechách. Ve druhé polovině 20. století ustoupil z mnoha historických lokalit, dnes je znám jen zlomek původních lokalit. ▲ !

Artemisia pancicii
pelyněk Pančičův

Celosvětově vzácný druh, roste jen asi na 15 lokalitách v srbské Vojvodině, v panonské oblasti Rakouska a jižní Moravy. U nás přežívá na třech lokalitách, jen velmi omezeně kvete. ▶ !

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - neověřený druh

?? - historický výskyt je nejistý

Artemisia scoparia
pelyněk metlatý

Naše území představuje západní hranici areálu tohoto druhu. Roste vzácně v teplejších oblastech Čech i Moravy. Na mnoha místech podlehl změnám ve vegetaci. ▲ !

Asperula arvensis
mařinka rolní

Dříve vzácný polní plevel a ruderal v teplejších oblastech, od 50. let 20. století se na polích již neobjevuje, po roce 1974 už ani na rumišťích. ▼ ×

Asplenium adiantum-nigrum
sleziník netíkovitý

Znám jen z několika lokalit roztroušených téměř po celém území, nikde však netvoří početnější kolonie. ▲ !

Asplenium adulterinum
sleziník nepravý

U nás roste pouze na hadcích v západních Čechách, na Českomoravské vrchovině a na severozápadní Moravě. Vzácný ekologický specialista. ◀ !

Asplenium scolopendrium
jelení jazyk celolistý

U nás se vyskytuje velice vzácně na Moravě (Moravský kras, Karpaty), ojediněle i jinde, včetně druhotných stanovišť, jakými jsou například staré kamenné studny. ▲ !

Asplenium ceterach
kyvor lékařský

V Česku se vyskytuje jen velice vzácně a izolovaně na několika lokalitách v severních a středních Čechách, na některých lokalitách byl možná vysazen. ◀ !

Aster alpinus
hvězdnice alpská

Vzácný druh, který u nás přežívá již jen v Hrubém Jeseníku, v Českém středohoří a na Českolipsku. Malé kolonie ohrožuje i přirozené zvětvávání skal. ▲ !

Astragalus arenarius
kozinec písečný

Recentní výskyt u nás je znám pouze z několika lokalit ve východních Čechách a na Hradčanských stěnách u Mimoně. Druh je citlivý na změny ve vegetaci. ▼ !

Astragalus asper
kozinec drsný

V minulosti se vyskytoval na jižní Moravě, zde však vyhynul. Zavlečen na Hané. ▲ ×

Bassia laniflora
bytel vlnokvětý

Rostl na píscích jihovýchodní Moravy, především v Dolnomoravském úvalu a v Hustopečské pahorkatině. Dlouho však nebyl nalezen. Příčinou zániku jsou změny na původních stanovištích. ▼ ?

Bassia prostrata
bytel rozprostřený

Dříve u nás rostl vzácně na jižní Moravě, dnes je znám už jen z jediné lokality u Újezda u Brna, kde jej zčásti zatlačují keře. ▲ !

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - neověřený druh

?? - historický výskyt je nejistý

Betula nana
bříza trpasličí

Vyskytuje se u nás vzácně jen na Šumavě a v Krušných horách. Je konkurenčně velmi slabá. ▼ !

Betula humilis
bříza nízká

Kdysi rostla jako glaciální relikv na Hané nedaleko Olomouce. Vyhnula zde už na přelomu 19. a 20. století poté, co pokles hladiny podzemní vody (způsobený olomouckým vodovodem) rozpoutal lavinu změn ve vegetaci. ▲ ×

Bromus arvensis
sveřep rolní

V minulosti se u nás vyskytoval roztroušeně, dnes je již velmi vzácný. Mizení je způsobeno změnami v obhospodařování polí. ▲ !

Bromus squarrosus
sveřep kostřbatý

V České republice se přirozeně vyskytuje jen na skalách v NP Podyjí. Velmi vzácný druh s velkými výkyvy početnosti. ▼ !

Bromus secalinus
sveřep stoklasa

V minulosti běžný polní plevel, dnes se vyskytuje jen ojediněle. Chemie a velkovýrobní postupy udělaly své. ▲ !

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - neznámý druh

?? - historický výskyt je nejistý

Bupthalmum salicifolium
volovec vrbolistý

Vyskytuje se u nás vzácně na jižní Moravě v Podyjí, kdysi rostl i v Bílých Karpatech, kde zanikl vinou chybné péče státní ochrany přírody. Nedávno byl překvapivě nalezen také na Lounsku. ▲ !

Bupleurum affine
prorostlík prutnatý

Roste u Znojma, izolovaně taktéž ve středních Čechách. Nepočtené populace podléhají silným každoročním výkyvům. ▼ !

Bupleurum longifolium
subsp. *vapincense*
prorostlík dlouholistý fialový

V Česku roste pouze v Krkonoších a Hrubém Jeseníku, dosahuje zde severní hranice areálu. Na omezených lokalitách lze druh najít vždy jen po několika rostlinách. ▲ !

Bupleurum rotundifolium ▲ !
prorostlík okrouhlolistý

Dříve hojný polní plevel, dnes roste jen vzácně v severozápadních Čechách a na jižní Moravě. Je citlivý na chemické přípravy i moderní zemědělské postupy.

Calamagrostis pseudophragmites
třtina pobřežní ! ▶

V ČR se vyskytuje velmi vzácně pouze v povodí Divoké Orlice a v Podbeskydích. Potřebuje přirozeně divočící řeky.

Callitriche hermaphroditica
hvězdoš podzimní ▼ !

Velmi vzácná rostlina v čistých, živinami chudých vodách. V poslední době pozorovaný jen ve Žďárských vrších.

Campanula cervicaria
zvonek hadincovitý

Kdysi se vyskytoval roztroušeně na větší části našeho území, dnes na pokraji vyhynutí, objevuje se poněkud častěji na východní Moravě. Příčiny ústupu jsou nejasné. ▲ !

Cardamine amara subsp. *opicii*
řeřišnice hořká Opizova

Roste u nás vzácně v subalpinském stupni Krkonoš, Králického Sněžníku a Hrubého Jeseníku, zejména v Krkonoších populace před nedávnem téměř zkolabovaly. ▼ !

Cardamine resedifolia
řeřišnice rýtolistá

V Česku pouze v Krkonoších a Hrubém Jeseníku, vyskytuje se zde na severní hranici rozšíření. Obývá v malých koloniích šterbiny skalních výchozů. ▲ !

Carex atrata
ostřice tmavá

Roste u nás vzácně v Krkonoších a Hrubém Jeseníku na vyfoukávaných skalkách. Vzácná vazbou na výjimečná stanoviště. ▲ !

Carex buxbaumii
ostřice Buxbaumova

Jen velmi vzácně v Polabí, Hrubém Jeseníku a na jižní Moravě u Hodonína. Lokality mají společný reliktní původ. ▼ !

Carex capillaris
ostřice vláskovitá

V ČR se vyskytuje vzácně v Krkonoších; v Hrubém Jeseníku vyhnula. Konkurenčně slabý druh. ▲ !

Centaurea montana subsp. *mollis*
chrpa horská měkká

Tento poddruh u nás najdeme vzácně jen na východní Moravě, na hřebenových loukách Javorníků. Počet kolonií se dá spočítat na prstech. ▼ !

Carlina acaulis subsp. *caulescens*
pupava bezlodyžná prodloužená

V Česku roste velmi vzácně v Českém středohoří. Ustupuje především vinou změn ve vegetaci. ▲ !

Centunculus minimus
drobýšek nejmenší

V minulosti se u nás vyskytoval roztroušeně, v současnosti již jen velmi vzácně. V dnešní krajině postrádá stanoviště. ▲ !

Cerastium alsinifolium
rožec kuřičkolistý

Český endemit, jehož výskyt je omezen na hadce v centrální části Slavkovského lesa. Je ohrožován křížením s běžným rožcem rolním. ▼ !

Chenopodium murale
merlík zední

V minulosti rostl roztroušeně v našich teplejších oblastech (okolí Prahy, střední Polabí, Žatecko, jižní Morava), v současnosti výrazně ustoupil. Roste na rumišťích, ale nesnáší větší konkurenci “moderních” ruderalů. ▼ !

Chenopodium chenopodioides
merlík slanomilný

Déle byl považován za nezvěstný, avšak byl nalezen u rybníka Nesyt i jinde na jižní Moravě. Je obtížně k rozlišení, roste na obnažených dnech rybníků. ▲ !

Chenopodium urticum
merlík městský

V ČR rostl roztroušeně až vzácně hlavně ve středních a jižních Čechách a na jižní Moravě, v posledním období výrazně ustoupil. Je vázán na extenzivní obhospodařování. ▲ !

Cirsium brachycephalum
pcháč žlutoostenný

Dříve rostl na několika lokalitách v jižní části Moravy, dnes již jen na dvou nevelkých lokalitách v okolí Rakvic – jedná se o jednu z nejvzácnějších rostlin ČR. Je citlivý na sukcesi vegetace. ▼ !

Cladium mariscus
mařice pilovitá

V Česku se vyskytuje pouze velmi zřídka ve středním Polabí, dnes známe pouhých 5 lokalit. ▲ !

Clematis integrifolia
plamének celolistý

Dříve rostl v jihomoravských úvalech, pak byl dlouho považován za vyhynulý. Teprve nedávno byl opět nalezen v dolním Podyjí.

▼ !

Crepis pannonica
škarda panonská

Roste u nás jen na jediné jihomoravské lokalitě, která leží na západní hranici areálu druhu. ▼ !

Conringia austriaca
hořinka rakouská

Druh se u nás vyskytoval v oblasti Prahy a Litoměřic. Naposledy byl doložen v roce 1939. ▲ ×

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - nevěstný druh

?? - historický výskyt je nejistý

Crypsis aculeata
skrytěnka bodlinatá

V ČR se v minulosti vyskytovala výhradně na jižní Moravě asi na 30 lokalitách. Dnes přežívá jen díky péči o rezervaci. ▼ !

Crypsis alopecuroides
bahenka psárkovitá

V minulosti se druh vyskytoval v Polabí, sekundární výskyt byl zaznamenán také v jižních Čechách. Řada lokalit byla zaznamenána na jižní Moravě v oblasti Dyjsko-svrateckého úvalu, poslední z nich byla potvrzena v roce 1976. V roce 2005 byl druh nalezen u Vranovské přehrady na jižní Moravě. ▲ !

Cryptogramma crispa
jinořadec kadeřavý

V Česku roste velmi vzácně na Šumavě a v Krkonoších, občas přechodně vyrosté i jinde. Stabilních lokalit je velmi málo. ▼ !

Cuscuta approximata
kokotice žlutavá

V naší vlasti se vyskytuje vzácně na jižní Moravě u Pouzdřan. I zde ji však ohrožují změny v rostlinstvu. ▲ !

Cyperus michelianus
šáchor Micheliův

V ČR se vyskytuje velmi vzácně na jižní Moravě a v jižních Čechách, v nedávné době byly zjištěny lokality i na Sedlčansku. Je vázán na obnažená rybníční dna. ▼ !

Cystopteris sudetica
puchýrník sudetský

Dlouhou dobu byl považován za vyhynulý druh české květeny. Poslední herbářový doklad pochází z roku 1939. Teprve v roce 2010 se jej podařilo znovu nalézt v lesnaté severní části Hrubého Jeseníku. ▲ !

Dactylorhiza bohemica
prstnatec český

Endemit České republiky, který se vyskytuje na jediné lokalitě v severních Čechách na Dokesku. Zde však dochází ke změnám ve vegetaci. ▲ !

Dactylorhiza maculata
prstnatec plamatý

Málo prozkoumaná rostlina; je znám jen malý počet recentních lokalit. ▼ !

Dactylorhiza curvifolia
prstnatec Russowův

Vyskytoval se zřejmě jen v rezervaci Soos u Františkových Lázní. Důvod jeho ústupu z lokality v polovině 20. století není jasný. ▲ ✕

Danthonia alpina
trojzubec lesostepní

Tento druh je u nás historicky doložen celkem ze 12 lokalit v Bílých Karpatech, do dnešní doby se tyto lokality zachovaly jen dvě. ▲ !

Daphne cneorum
lýkovec vonný

Roste u nás vzácně v teplejších oblastech, velice silně ustoupil z mnoha původních lokalit. Na vině jsou změny v hospodaření v lesích. ▼ !

Dianthus arenarius
subsp. *bohemicus*
hvozdík písečný český

Endemit České republiky. Tento poddruh roste pouze poblíž Řípu u Roudnice nad Labem. Je ohrožen zarůstáním tamních písků. ▲ !

Dianthus lumnitzeri
hvozdík Lumnitzerův

U nás roste pouze na vápencových skalách Pavlovských vrchů; zdejší populace je však stabilní a početná. ▼ !

Dianthus carthusianorum
subsp. *sudeticus*
hvozdík kartouzek sudetský

Endemit České republiky, vyskytuje se ve Velké kotlině v Hrubém Jeseníku. Celou populaci tohoto poddruhu tvoří pouze několik desítek jedinců. ▲ !

Diphasiastrum xissleri
plavuník Isslerův

V Česku roste vzácně ve vyšších až horských polohách příhraničních hor. Vyžaduje periodicky zrašované půdy. ▼ !

Dianthus superbis subsp. *alpestris*
hvozdík pyšný alpský

Na našem území roste vzácně jen v Krkonoších a Hrubém Jeseníku na plošně omezených místech v karech. ▲ !

Diphasiastrum x oellgaardii
plavuník Øllgaardův

U nás byl zaznamenán na Šumavě, v Krušných horách, Hrubém Jeseníku a také na jedné lokalitě v Krkonoších. Roste na narušovaných místech horských trávníků. ▲ !

Diphasiastrum tristachyum
plavuník cypřiškovitý

Vyskytuje se u nás vzácně až velmi vzácně v podhůří a horách, zejména ve světlých lesích. Je citlivý na sukcesní změny. ▲ !

Diphasiastrum xzeilleri
plavuník Zeillerův

U nás roste roztroušeně v mezofytiku a oreofytiku, zejména v submontánním a montánním stupni téměř po celém území. Chybí v nejteplejších oblastech. Vyžaduje chudé půdy a polostinná nebo otevřená stanoviště. ▼ !

Dracocephalum austriacum
včelník rakouský

V Česku roste velmi vzácně jen ve středních Čechách, kde probíhá severní hranice výskytu tohoto druhu, a na jediné lokalitě na jižní Moravě. Většina populací je nepočtených. ▲ !

Drosera intermedia
rosnatka prostřední

V naší zemi se druh vyskytuje velmi vzácně v Třeboňské pánvi a v Českém lese, byl vysazen u Doks. Je velmi citlivý vůči konkurenci vzrůstnějších rostlin. ▲ !

Echinops ritro subsp. *ruthenicus*
bělotrn modrý ukrajinský

V minulosti byl zaznamenán pouze v Pavlovských vrších, kde dosahoval severozápadní hranice areálu. Poslední herbářové sběry pocházejí z roku 1922, později zde již nebyl nalezen. ▼ ×

Echium maculatum
hadinec červený

Na území České republiky se vyskytuje pouze v panonské části jižní Moravy. Některé lokality zanikly, na většině stávajících vykvétá dosti nepravidelně. ▲ !

Eleocharis quinqueflora
bahnička chudokvětá

V Česku se vyskytuje vzácně téměř po celém území, více lokalit se nachází například v Bílých Karpatech. Je citlivá na změny ve vegetaci. ▲ !

Epipogium aphyllum
sklenobýl bezlistý

U nás je druh vzácný, v Čechách byl dlouho nezvěstný, v současnosti je potvrzen na Šumavě, na Moravě roste vzácně jen v Moravském krasu, na Drahanské vrchovině, v Chříbech a Bílých Karpatech. Nezelená orchidej, vázaná na výživu prostřednictvím hub. ▼ !

Erica tetralix
vřesovec čtyřřadý

V Česku jsou známy jen 3 lokality,
nejpočetnější v Jizerských horách. Citlivý
druh vrchovišť. ▲ !

Eryngium planum
máčka plocholistá

U nás je druh původní jen na jižní
Moravě v panonské oblasti, jinde v ČR
jen zavlečený a zplanělý. Ustoupil vlivem
rozorání luk. ▼ !

Euclidium syriacum
rukevníček syrský

Dříve byl dosti častý na jižní Moravě, kde
rostl při okrajích cest, na obnažených
dnech vodních nádrží a v okolí slanisek.
Do jiných oblastí státu byl přechodně zav-
lékán. Již mnoho let nebyl nalezen. ▲ ×

Euphorbia seguieriana subsp. *minor*
prýšec sivý menší

V České republice se vyskytuje pouze na dvou místech na jižní Moravě: na Mohelenské hadcové stepi a na vrchu Šibeničnick u Mikulova. ▲ !

Festuca versicolor
kostřava peřestá

Na našem území se vyskytuje výhradně v Krkonoších, nevelké populace hostí tamní kary. ◀ !

Gagea bohémica subsp. *saxatilis*
křivatec český skalní

V České republice se recentně vyskytuje pouze na jediné lokalitě na střední Moravě u Seničky. Druhá lokalita v nedaleké Náměšti na Hané již patrně zanikla. ▲ !

Galatella cana
slanice sivá

Druh rostl na jižní Moravě v okolí Měnína a naposledy zde byl pozorován v roce 1885. ▲ ×

Galium sudeticum
svízel sudetský

Několik lokalit se nachází v krkonošských karech a na hadcových výchozech Slavkovského lesa. Starší nálezy z Hrubého Jeseníku nejsou dnes potvrzeny. ▼ !

Galium tricornutum
svízel trojrohý

V minulosti se vyskytoval roztroušeně v teplejších oblastech, dnes s jistotou jen u Velké nad Veličkou a u Sedlce. Vzácný citlivý plevel. ▲ !

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - nevěstný druh

?? - historický výskyt je nejistý

Gentiana punctata
hořec tečkovaný

Vyskytuje se u nás pouze v Hrubém Jeseníku, kudy prochází severní hranice areálu druhu. V minulosti zde téměř vyhynul vinou využití v lékárnictví a likérnictví. ▼ !

Gentiana verna
hořec jarní

U nás pouze v Hrubém Jeseníku, poslední jihočeská lokalita stojí před zánikem. Kdysi byl častější a vyskytoval se na několika desítkách lokalit. Nížinné lokality byly zničeny odvodněním a hnojením. ▲ !

Gentiana acaulis
hořec bezlodyžný

Kdysi se vyskytoval velmi vzácně v Bílých Karpatech, kde vyhynul před rokem 1970. V Beskydech byl zjištěn po zániku bělokarpatské lokality, ale vyhynul i zde. Příčinou byla expanze vzrůstných bylin jako následek nadměrného přísunu živin. ▲ ×

Gentianella germanica
subsp. *solstitialis*
hořeček německý letní

Rostl na loukách a pastvinách podél česko-saské hranice v Krušných horách (např. Červený Hrádek, Habartice, Přísečnice). Zánik souvisí se změnami obhospodařování na pastvinách. ▲ ✕

Gentianella lutescens
subsp. *carpatica*
hořeček žlutavý karpatský

Na pokraji vyhynutí, naše území leží na okraji jeho areálu. Objevuje se pouze v našich Karpatech. Za zánikem stojí změny ve využívání krajiny. ▼ !

Gentianella obtusifolia
subsp. *sturmiana*
hořeček drsný Sturmův

Jihozápadní a západní Čechy. V posledních desetiletích velmi výrazně ustoupil z většiny původních lokalit. Dříve rostl na extenzivních pastvinách. ▲ !

! - kriticky ohrožený druh

✕ - vyhynulý druh

? - nevěstný druh

?? - historický výskyt je nejistý

Gentianella praecox subsp. *bohémica*
hořeček mnohotvarý český

Přežívá na jihu a severovýchodě Čech, také na západní a střední Moravě. V ČR leží těžiště areálu druhu; dnes známe jen zlomek počtu někdejších lokalit. ▲ !

Glaux maritima
sivěnka přímořská

Velmi vzácný druh, který se u nás vyskytuje jen v severozápadních Čechách a na jižní Moravě. Je vázán na kriticky ohroženou slanomilnou vegetaci. ▲ !

Geranium lucidum
kakost lesklý

Vyskytoval se u nás jen na vrchu Kotouč u Štramberka. Poslední doklad z této lokality pochází z roku 1936. ! ►

Gnaphalium supinum
protěž nízká

V Česku je svým rozšířením omezen jen na nejvyšší polohy Krkonoš, kde roste na místech s dlouho ležícím sněhem. ▲ !

Goodyera repens
smrkovník plazivý

Dříve u nás rostl roztroušeně, dnes se vyskytuje jen velmi vzácně ve středních, jižních a jihozápadních Čechách a asi jen na dvou lokalitách na Moravě. Konkurenčně málo schopný druh. ▼ !

Groenlandia densa
rdest hustolistý

Dříve rostl vzácně v Polabí a ve východních Čechách, celkově asi na 13 lokalitách. V současnosti u nás přežívá poslední populace. Je citlivý na znečištění vody. ▲ !

Gymnadenia densiflora
pětiprstka hustokvětá

Vyskytuje se vzácně ve středních a východních Čechách, na Moravě u Kuřimi a Vsetína, několik lokalit se nachází též v Bílých Karpatech. Řada lokalit zanikla vinou nevhodného obhospodařování. ◀ !

Gypsophila paniculata
šater latnatý

V naší přírodě tento druh najdeme jen na několika lokalitách v nejjižnější části Moravy. Roste většinou na píscích, ohrožuje jej např. i šířící se trnovník akát. ▼ !

Gymnadenia odoratissima
pětiprstka vonná

Poslední lokalita tohoto druhu se nacházela v Bílých Karpatech. ▲ ×

Hammarbya paludosa
měkkyně bahenní

V ČR se vyskytuje pouze na Českolipsku a na Mariánskolázeňsku. Droboučká, konkurence málo schopná orchidej. ▲ !

Hedysarum hedysaroides
kopyšník tmavý

Vyskytuje se u nás pouze velice vzácně v Krkonoších a Hrubém Jeseníku. Plošně omezené populace tvoří jen několik desítek jedinců. ▼ !

Helianthemum rupifragum
devaterník skalní

Rostl na vrchu Kotouč u Štramberka. Lokalita však byla z velké části zničena místním lomem, po roce 1951 zde již nebyl potvrzen. ▲ ×

Heliotropium europaeum
otočník evropský

Dlouho byl považován za vyhynulý, avšak byl znovu nalezen na Znojemsku. Současné zemědělské postupy mu nevyhovují. ▲ !

Herminium monorchis
toříček jednohlízný

Druh byl u nás vždy vzácný, vyskytoval se jen v jižních Čechách a na několika lokalitách v moravských Karpatech. Naposledy byl na našem území zaznamenán v roce 1961. ▼ ✕

Herniaria hirsuta
průtrzník chlupatý

V Česku se vyskytuje vzácně v Polabí, Pojizeří, na Dokesku a na jihovýchodní Moravě. Zaniká vinou ztráty vhodných stanovišť.

◀ !

Hieracium villosum
jestřábník huňatý

Na našem území se vyskytuje pouze v Hrubém Jeseníku, kde přežívají jen nepočetné populace. ▲ !

Hibiscus trionum
ibišek trojdílný

Objevuje se vzácně jako polní a zahradní plevel na jižní Moravě, občas je přechodně zavlékán i do dalších teplých oblastí, místy také zplanělý ze zahrad. ! ▶

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - neznámý druh

?? - historický výskyt je nejistý

Himantoglossum adriaticum
jazýček jadranský

V ČR roste na jediné jihomoravské lokalitě s několika jedinci. ▲ !

Hippocrepis comosa
podkovka chocholátá

U nás se tento druh objevuje častěji jen v Bílých Karpatech, na ostatním území pouze v nejteplejších oblastech na nečetných izolovaných lokalitách. Výskyt ohrožují změny ve vegetaci. ▼ !

Hippuris vulgaris
prustka obecná

Vyskytuje se u nás vzácně především v severních a středních Čechách a na jižní Moravě. Ustupuje vinou likvidace mokřadů i intenzivního rybníkářství. ▲ !

Illecebrum verticillatum
nehtovec přeslenitý

Druh obnažených mokrých kyselých jemnozrnných písků, v současnosti se vyskytuje velmi vzácně jen v jihočeských pánvích. ! ►

Hymenophyllum tunbrigense
blánatec kentský

Snad kdysi rostl v Labských pískovcích. Zatímco z německé strany byl opakovaně doložen, údaje z české strany nejsou jednoznačné. ◀ ✕

Iris spuria
kosatec žlutofialový

Historicky se na našem území vyskytoval na jižní Moravě. ▲ ✕

Isoëtes echinospora
šídlatka ostnovýtrusá

V ČR roste na jediném místě, v Plešném jezeře na Šumavě. Na konci 90. let minulého století byla jeho populace těžce poškozena při natáčení filmu, do dneška naštěstí regenerovala. ▼ !

Juncus capitatus
sítina strboulkatá

Roste na vlhkých písčinách, v současnosti je znám jen velmi vzácně ze středních a jižních Čech. Ohrožují jej vegetační změny. ▲ !

Juncus gerardii
sítina Gerardova

Střední a západní Čechy, také jižní Morava, na slaniskách. Na většině historických lokalit vyhynul. ▲ !

Juncus subnodulosus
sítina slatinná

V současnosti roste jen ve středních Čechách. Ohrožena jsou jeho stanoviště – slatinné louky. ▼ !

Juncus tenageia
sítina rybníční

Po roce 2000 bylo zaznamenáno jen pět lokalit na Třeboňsku a Jindřichohradecku. Citlivý druh vegetace obnaženého rybníčního dna. ▲ !

Krascheninnikovia ceratoides
bělostník růžkatý

Kdysi snad rostl na jižní Moravě v okolí Znojma. ▼ ??

Jurinea cyanooides
sinokvět chrpovitý

Z původního širšího výskytu v oblasti Polabí je v současnosti znám již jen na poslední lokalitě. Příčina ústupu není objasněna. ▲ !

Lactuca saligna
locika vrbová

Tento druh byl u nás donedávna považován za nevěstný, avšak byl opět nalezen na jižní Moravě. Je vázán na ohroženou slanomilnou vegetaci. ▲ !

Lappula semicincta
strošek polopásý

Roste u nás pouze vzácně na jihozápadní Moravě ve velmi nepočetných populacích.

▼ !

Laser trilobum
timoj trojlaločný

V současnosti se vyskytuje pouze na jižní Moravě, na několika mikrolokalitách jediného lesního komplexu nedaleko Hustopečí. ▲ !

Laserpitium archangelica
hladýš andělikový

V ČR se vyskytuje pouze v Hrubém Jeseníku, kde byl přirozený výskyt zaznamenán ve Velké a Malé kotlině. Rostliny poškozují spárkatá zvěř. Na Svitavsku existuje bohatá druhotná lokalita. ▼ !

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - nevěstný druh

?? - historický výskyt je nejistý

Lathyrus palustris
hrachor bahenní

V ČR se vyskytoval v minulosti roztroušeně, dnes již jen vzácně, převážně v teplejších oblastech. Většinu populace tvoří jen několik rostlin. ▲ !

Lathyrus pannonicus
hrachor panonský

Roste u nás pouze velmi vzácně na jihovýchodní Moravě v Bílých Karpatech. Ohrožen je změnami na stanovištích. ▼ !

Leucojum aestivum
bledule letní

Roste vzácně jen v dolním Podyjí a dolním Pomoraví, izolovaná populace se nachází i u Lipníka nad Bečvou, původnost druhu je zde však zpochybňována. Příčinou mizení jsou úpravy vodního režimu v nivách. ▲ !

Ligularia sibirica
popelivka sibiřská

V České republice je druh znám na několika lokalitách v severních Čechách, v roce 1984 byl nalezen také na Šumavě. Vzácný relikv; důvody ústupu na některých lokalitách nejsou jednoznačně objasněny. ▼ !

Limodorum abortivum
hnědenec zvrhlý

Druh se u nás vyskytuje velmi vzácně jen na jihu Moravy, z většiny historických lokalit vymizel. Nezelená rostlina, existenciálně vázána na výskyt speciálních druhů hub. ▲ !

Linnaea borealis
zimozel severní

S určitostí u nás roste v Jizerských horách a Krkonoších, historický výskyt v Hrubém Jeseníku je nejistý. Na polské straně Krkonoš přežil až do poloviny 20. století. ▼ ✕

Listera cordata
bradáček srdčitý

V ČR roste ojediněle v pohraničních pohořích. Lze jej snadno přehlédnout. Stanovištěm jsou rašelinné a podmáčené smrčiny – ohrožuje jej především lesní hospodářství. ▲ !

Littorella uniflora
pobřežnice jednokvětá

Z ČR existují údaje především z jižních Čech a Českomoravské vrchoviny, ojediněle rostla i v Brdech a na Dokesku. Nyní je známo asi 6 lokalit. Vyžaduje chladnou čistou a průhlednou vodu. ▼ !

Lolium temulentum
jílek mámivý

V minulosti hojný polní plevel. Agrotechnickými zásahy byl z polních kultur prakticky zcela odstraněn, dnes jeho výskyt u nás nelze potvrdit. ▲ ?

Luzula spicata
bika klasnatá

Roste u nás velmi vzácně pouze v nejvyšších polohách Krkonoš. Před 30 lety bylo známo jen několik rostlin, nyní se zdá, že se stav populace zlepšuje. ▼ !

Lycopodiella inundata
plavuňka zaplavovaná

Nejčastější je na Třeboňsku a na Šumavě, jinde se u nás objevuje velmi vzácně. Vyžaduje vlhká stanoviště a nezapojenou vegetaci, po sukcesních změnách mizí. ▲ !

Malaxis monophyllos
měkčilka jednolistá

U nás se vyskytuje jen velmi vzácně v západních, jižních a severních Čechách a na severní Moravě. Často roste v nestabilní vegetaci, není dostatečně konkurenceschopná. ▼ !

Mentha pulegium
polej obecná

Dříve se tento druh vyskytoval roztroušeně v Polabí, na Hané, v Dyjsko-svrateckém a Dolnomoravském úvalu, dnes už jen velmi vzácně na jižní Moravě. Příčinou je zánik vhodných stanovišť. ▲!

Minuartia corcontica
kuřička krkonošská

Krkonošský endemit vyskytující se velmi vzácně pouze ve východní části pohoří, jen na několika málo lokalitách. Populace tvoří jen malý počet rostlin. ◀!

Moehringia muscosa
mateřka mechovitá

Druh rostl na dvou lokalitách na Křivoklátsku. Naposledy zde byl sbírán v roce 1905. ◀ ×

Moneses uniflora
jednokvítek velekvětý

Roste velmi vzácně ve středních a především ve vyšších až horských polohách. Ohrožen lesním hospodářstvím; je vázán na symbiózu s houbami. ▲!

Myosotis stenophylla
pomněnka úzkolistá

U nás se vyskytuje především v teplejších oblastech středních Čech, střední a jižní Moravy. Nepoččetné populace ohrožují změny ve vegetaci. ! ►

Myricaria germanica
židovíník německý

Vyskytuje se na několika posledních lokalitách u beskydských řek na Frýdecko-Místecku a na řece Bečvě u Hustopečí. Byl také nalezen na severomoravských haldách a odkalištích. Přírozená stanoviště zanikají vlivem úprav koryt vodních toků. ◀ !

Najas minor
řčanka menší

U nás je původní na Ost-
ravsku a Karvinsku, dále
roste velmi vzácně na Do-
kesku a Olomoucku.
Citlivá vodní rostlina. ! ►

Narthecium ossifragum
liliovec kostilomka

Traduje se, že naposledy byl u nás viděn
v roce 1900 u Slatiňan ve východních
Čechách. Avšak údajně byl nalezen ještě
kolem roku 1980 nedaleko Skutče. ▲ ?

Nigella arvensis
černucha rolní

Polní plevel, který nesnáší
přehnojování, je stále více
na ústupu, v mnoha oblas-
tech již zcela vymizel. ◀ !

Notholaena marantae
podmrvka hadcová

V ČR se vyskytuje na skalách hadcové stepi u Mohelna, v roce 2001 bylo několik rostlin nalezeno také na skalním výchozu v Českém krasu. Ohrožen je svou vzácností. ▲!

Nymphoides peltata
plavín štítnatý

Vyskytuje se vzácně v jihozápadních a jižních Čechách, na Ostravsku a na jiho-východní Moravě. Příčiny zániku mnoha lokalit nejsou zjevné. ▼!

Ophrys apifera
tořič včelonosný

Vzácně na jižní a střední Moravě, též na jedné lokalitě v Čechách. Je dosti patrné, že v poslední době se spontánně šíří. ▲!

Ophrys holoserica subsp. *holubyana*
tořič čmelákovitý Holubyho

Výskyt u nás je soustředěn pouze do oblasti Bílých Karpat. Mnoho populací zaniklo vlivem změn v hospodaření v krajině. ▲ !

Orchis tridentata
vstavač trojzubý

Jen na Moravě, v minulosti zde bylo známo 28 lokalit. Dnes je znám jen ze tří nalezišť s omezeným počtem jedinců. ▼ !

Orchis ustulata
vstavač osmahlý

Poněkud častější je jen v Pošumaví a především na východní Moravě. Roste na nehnojených loukách obhospodařovaných tradičními způsoby. ▲ !

Ornithogalum pyrenaicum
subsp. *sphaerocarpum*
snědek pyrenejský kulatoplodý

Těžiště výskytu leží u nás na jihovýchodní Moravě. Luční druh, ohrožený intenzivním hospodařením. ▲ !

Orobanche artemisiae-campestris
záraza šupinatá

Především v Českém středohoří a v dolním Povltaví, ojediněle i v Českém krasu. Na Moravě dosud na dvou lokalitách v okolí Mikulova. Parazituje na pelyňku ladním; roste jen v zachovalých stepních porostech. ▼ !

Osmunda regalis
podezřeň královská

Východní hranice areálu této mohutné kapradiny se nachází v blízkosti našich severozápadních hranic. V minulosti možná rostla i v severních Čechách, kde je nalézána v opuštěných zahradách. ▲ ??

Pedicularis exaltata
všivec statný

Roste na jediné moravské lokalitě v Bílých Karpatech, kde zároveň dosahuje nejzápadnějšího výskytu v rámci celkového rozšíření. V 70. letech 20. století byla populace těžce poškozena nepovoleným zásahem. ▲ !

Pedicularis sceptrum-carolinum
všivec žezlovitý

Rostl u osady Lipka u Vimperka na Šumavě, naposledy zde byl viděn v roce 1966. ▲ ×

Pedicularis sudetica
všivec krkonošský

U nás se vyskytuje jen v Krkonoších. Velmi vzácný reliktní druh s nepočtenými populacemi. ▼ !

Peucedanum arenarium
smldník písečný

Rostl u jihomoravského Rohatce, v oblasti lesa Dúbrava. Herbářový doklad o zdejší výskytu této rostliny pochází z roku 1925.

▲ ×

Pilularia globulifera
míčovka kulkonosná ▲ !

V České republice byla ve třicátých letech 20. století zjištěna na Třeboňsku, kde však poté vyhynula. V roce 2007 byla překvapivě nalezena dosti početná populace v Jihlavských vrších.

Pinguicula vulgaris
subsp. *bohemica*
tučnice obecná česká ◀ !

Endemit České republiky. Dnes jen velmi vzácně na Dokesku, na lokalitách v Polabí vymizel. Je citlivý na změny vodního režimu i hospodaření.

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - nevědět druh

?? - historický výskyt je nejistý

Plantago altissima
jitrocel nejvyšší

Byl u nás vždy druhem dosti vzácným, v posledních desetiletích rostl vlastně už jen na vlhkých loukách u Dyje na Břeclavsku a na Olomoucku. ▲ ×

Plantago atrata subsp. *sudetica*
jitrocel černavý sudetský

Endemit Hrubého Jeseníku. Roste pouze na nevelké ploše ve Velké kotlině, celá populace čítá kolem 400 jedinců. ▼ !

Plantago maritima subsp. *ciliata*
jitrocel přímořský brvitý

Roste u nás jen v severozápadních Čechách a na jižní Moravě na slaniskách, které patří k nejohroženějším biotopům u nás. ▲ !

Poa riphaea
lipnice jesenická

Endemit České republiky. Vyskytuje se pouze v Hrubém Jeseníku, kde roste na jediné lokalitě na skalách Petrových kamenů.

◀ !

Potamogeton coloratus
rdest zbarvený

V minulosti rostl vzácně ve středním Polabí. V současné době probíhají pokusy s oživením původní populace. ▼ !

Polycnemum majus
chruplavník větší

V České republice se dříve vyskytoval roztroušeně, dnes jen velmi vzácně v nížinách a teplých pahorkatinách. V zapojené vegetaci mizí. ▶ !

Potamogeton gramineus
rdest trávolistý

V České republice se nyní vyskytuje asi na 10–15 nalezištích. Většina z nich je v Polabí, několik je na Dokesku a Českomoravské vrchovině. Mimořádně vnímavý druh na znečištění vody. ◀ !

Potamogeton praelongus
rdest dlouholistý

V ČR historicky znám z Otavy, Vltavy, Ploučnice a Orlice, do současnosti se zachovaly jen 2 kolonie na dolní Orlici. Na několika lokalitách v CHKO Kokořínsko byl vysazen. Citlivý na znečištění vody. ! ▶

Primula auricula
prvosienka lysá

U nás byla donedávna považována jen za občas vysazovanou, v roce 1998 však byla nalezena v Moravském krasu; zdejší výskyt na velmi nepřístupném stanovišti je považován za původní. ▼ !

Potentilla sterilis
mochna jahodovitá

Jen na několika lokalitách na jižní a střední Moravě, vesměs jen v nepočtených koloniích. ▲ !

Primula farinosa
prvosienka pomoučená

Dříve u nás tento druh rostl na jediné lokalitě v Beskydech, nedaleko Malenovic u Frýdlantu nad Ostravicí. Naposledy zde byl viděn v roce 1901. Byl vysazen také na Svitavsku, i zde však vyhynul. ▲ ×

Primula minima
prvosienka nejmenší

V Česku se vyskytuje velmi vzácně jen v Krkonoších. Vzácný reliktní. ▲ !

Prunus tenella
mandloň nízká

Keř známý spíše ze zahrad, původní je u nás jen na několika lokalitách v nejjižnější části Moravy. Nebezpečí mu hrozí hlavně v expanzi vrůstných dřevin. ▲ !

Pulicaria dysenterica
blešník úplavičný

V ČR se vyskytuje roztroušeně jen na jižní Moravě na polozasolených stanovištích. Mizí vinou změn ve vegetaci. ▼ !

Pulsatilla patens
koniklec otevřený

V ČR pouze severozápadní Čechy (Doupovské hory, České středohoří, Mimoňsko), vzácně i jižně od Prahy. Na některých lokalitách ustupuje, ačkoli se konají pokusy o obnovu tradičního hospodaření na jeho stanovištích. ▲ !

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - neověřený druh

?? - historický výskyt je nejistý

Pulsatilla vernalis var. *alpestris*
koniklec jarní alpský

Tato vzácná horská varieta je známa ze subalpínských společenstev karů v Krkonoších. V Hrubém Jeseníku vyhybnula asi před padesáti lety. ▲ !

Ranunculus lingua
pryskyřník velký

V ČR se vyskytoval roztroušeně v nižších a středních polohách, v současnosti roste asi na 25 lokalitách. Příčiny strmého poklesu počtu lokalit i jedinců v nich nejsou jednoznačně objasněny. ▼ !

Reseda phyteuma
rýt velkokališný

U nás se vyskytuje vzácně ve středních Čechách a na jižní Moravě. Dříve rostl převážně na úhorech, dnešní naleziště jsou známa především z fragmentů stepní vegetace. ▲ !

Rhodiola rosea
rozchodnice růžová

V ČR se objevuje velice vzácně v karech Krkonoš a Hrubého Jeseníku. Jako léčivá rostlina byla od středověku masivně sbírána a téměř vyhubena. ▲ !

Rhynchospora fusca
hrotnosemenka hnědá

U nás roste velmi vzácně jen v okolí Máchova jezera, dříve také v Třeboňské pánvi. Ustoupila vinou likvidací stanovišť odvodňováním nebo vyhrnováním rybníků. ▼ !

Ribes petraeum
rybíz skalní

V ČR se vyskytuje v horách, zejména v severní polovině území. Na většině lokalit najdeme pouze jednotlivé keře. ▲ !

Rosa arvensis
růže rolní

V minulosti tento druh rostl velmi vzácně v nížinách a pahorkatinách jižní Moravy. V Čechách jen druhotně. ▲ ✕

Rubus chamaemorus
ostružiník moruška

Významný glaciální reliktní druh. U nás jako pozůstatek doby ledové pouze na nejvýše položených místech v Krkonoších. ▼ !

Salicornia prostrata
slanorožec rozprostřený

Rostl u nás jen na jihovýchodní Moravě, zde byl naposledy doložen v roce 1976 u Sedlce. Ačkoli poslední lokalita byla rezervací, příčinou zániku byly změny v chemismu půdy. ▲ ✕

Salix herbacea
vrba bylinná

Na území ČR se vyskytuje velice vzácně jen v subalpinském stupni Krkonoš a Hrubého Jeseníku. Zejména v Krkonoších druh silně ustoupil, na vině mohou být změny způsobené globálním oteplováním. ▲ !

Salvia aethiopsis
šalvej etiopská

U nás se přirozeně vyskytuje jen v Pavlovských kopcích. Původní populace téměř zanikla vyloučením pastvy v rezervaci.

▼ !

Salvinia natans
nepukalka vzplývající

V ČR je původní jen na rybnících na severovýchodní Moravě
na Ostravsku. Druh ohrožuje intenzivní rybníkářství. ▲ !

Samolus valerandi
solenka Valerandova

Dříve se u nás tento halofilní druh vyskytoval vzácně i v nížinách středních a severozápadních Čech, v současnosti zřejmě již jen na dvou lokalitách na jižní Moravě. Je vázán na velmi ohrožený typ stanovišť. ▼ !

Saxifraga oppositifolia
lomikámen vstřícňolistý

U nás roste velice vzácně jen v Krkonoších. Roste zde jen v několika nepočtených populacích. ▲ !

Scabiosa lucida
hlaváč lesklý

Na našem území se vyskytuje jen v Krkonoších a Hrubém Jeseníku na plošně velmi omezených lokalitách. ▼ !

Scandix pecten-veneris
vochlíče hřebenitá

Dříve druh rostl hlavně v teplejších oblastech našeho státu, avšak později byl prohlášen za neznámý. Pak byl nalezen na lokalitě u Prahy. Jde o polní plevel mizející vlivem změn v obhospodařování. ▲ !

Scheuchzeria palustris
blatnice bahenní

V ČR se vyskytuje vzácně na rašeliništích pohraničních hor na Šumavě, v Krušných a Jizerských horách, Krkonoších a v Hrubém Jeseníku. Lokality v nižších polohách kompletně zanikly vlivem změn ve vegetaci. ▲ !

Schoenoplectus supinus
skřípínek poléhavý

Dříve u nás rostl pouze ve středních Čechách. ▼ ×

Schoenus ferrugineus
šášina rezavá

Výskyt druhu je v ČR omezen na střední Polabí, kde přežívá na posledních lokalitách. Ustupuje vlivem změn na slatinných stanovištích. ▲ !

Scilla bifolia subsp. *rara*
ladoňka dvoulistá vzácná

Endemit České republiky. Roste pouze na jediné lokalitě u Znojma, kde je ohrožován lesnickými zásahy. ▼ !

Scorzonera parviflora
hadí mord malolůborný

Slanomilný druh, vázaný na velmi ohrožený typ stanovišť. Dříve byl znám z řady lokalit v severozápadních, severních a středních Čechách a na jižní Moravě, dnes existují jen 2 velmi nepočetné populace. ▲ !

Selaginella helvetica
vraneček švýcarský

V minulosti rostl v horách severní části Čech, ve Slezsku a u Třebíče. Již dlouho nebyl nalezen. ▼ ×

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - neověřený druh

?? - historický výskyt je nejistý

Sideritis montana
hojník chlumní

U nás přirozeně roste na jižní Moravě, dnes však jen velmi vzácně. V minulosti rostl na úhorech, dnes především na okrajích stepní vegetace. ▼ !

Senecio rupestris
starček skalní

Dříve rostl na jihozápadní a střední Moravě. Po dobu asi 25 let o něm neexistovaly žádné informace, v roce 2007 byl znovu nalezen na dvou lokalitách. ▲ !

Silene viscosa
silinka lepkavá

Roste vzácně v teplejších oblastech, převážně v nížině a pahorkatině. Většina populací roste na písčinatech, které jsou ohroženy přísunem živin, podporujících konkurenčně silnější druhy. ▼ !

Silene conica
silinka kuželovitá

V minulosti druh rostl na písčinatech v Po-labí, na Mladoboleslavsku a u Hodonína, jinde je jen zavlečený. ▲ ×

Sorbus sudetica
jeřáb sudetský

Endemit české strany Krkonoš, roste na několika málo lokalitách v celkovém počtu asi 100 jedinců. Velkým problémem je nedostatečné odrůstání semenáčků. ▲ !

Spergula pentandra
kolenec pětimužný

Velmi vzácný druh písčin v úvalech jihovýchodní Moravy. Snadno vymizí vlivem změn ve vegetaci. ▲ !

Spergularia media
kuřinka obroubená

U nás se přirozeně vyskytuje jen velmi vzácně na několika posledních lokalitách slanisk na jižní Moravě a u Františkových Lázní. V současnosti se však šíří podél solených silnic; tyto populace jsou však zřejmě cizího původu. ▼ !

Spiranthes spiralis
švihlík krutiklas

Druh byl u nás vždy poměrně vzácný, v současnosti jsou však potvrzeny již jen dvě lokality. Provázela místa s extenzivní pastvou, vyžaduje speciální přístupy v obhospodařování. ▲ !

Stipa eriocaulis
kavyl skalní

V České republice roste na jediné lokalitě u jiho-moravského Mikulova. Ačkoli jde o rezervaci, je ohrožován expandujícími dřevinami. ! ▶

Stipa borysthena
kavyl písčinný

U nás roste jen na několika lokalitách na jižní Moravě. Ustupuje vinou změn ve vegetaci na písčích. ▲ !

Stipa pennata
var. *puberula*
kavyl Ivanův pýřitý

Tato varieta se u nás vyskytuje jen na jihozápadní Moravě, v okolí Mohelna a Moravského Krumlova. Patří k velmi vzácným průvodcům stepních lokalit. ◀ !

Stratiotes aloides
řezan pilolistý

U nás byl patrně původní jen na jižní Moravě, v Čechách byl zřejmě vysazen. Všechny dnešní lokality jsou však asi druhotné. ▲ !

Taraxacum bessarabicum
pampeliška besarabská

U nás se vyskytuje vzácně na několika lokalitách na jižní Moravě, také na posledních lokalitách v severozápadní části Čech. Slanomilný druh mizející vinou likvidace stanovišť. ▼ !

Thesium ebracteatum
lněnka bezlistenná

Donedávna byl druh známý z poslední lokality v Polabí. V roce 2009 byla překvapivě nalezena malá populace i na Podbrdsku. Poloparazit, který je vázaný na ohrožené slatinné louky. ▲ !

Thymus pulegioides subsp. *carniolicus*
mateřídouška vejčitá kraňská

V ČR roste jen na jediné lokalitě na střední Moravě, v bývalém vápencovém lomu u Hněvotína na Olomoucku. Je mimo jiné ohrožen i křížením s jinými druhy mateřídoušek. ! ►

Tillaea aquatica
masnice vodní

Vyskytovala se roztroušeně až hojně v rybníčních oblastech. V novější době je nalézána jen výjimečně, nejčastěji v sádkách. Ohrožují ji změny v technologických rybníkářství. ◀ !

! - kriticky ohrožený druh

× - vyhynulý druh

? - neověřený druh

?? - historický výskyt je nejistý

Trapa natans
kotvice plovoucí

Roste u nás velice vzácně v jižních a východních Čechách, na jižní a střední Moravě a na oderském pomezí Moravy a Slezska. V současné době existuje asi osm lokalit. ▼ !

Tofieldia calyculata
kohátka kalíškatá

Kdysi rostla roztroušeně v Čechách a výjimečně snad i na Moravě. Konkurenčně slabý druh slatinných luk, dnes velmi vzácně v několika rezervacích, kde je závislý na citlivém managementu. ▲ !

Trifolium striatum
jetel žiháný

Roste zřídka až vzácně v termofytiku a mezofytiku středních a západních Čech a na jihozápadní Moravě. Jednoletka s velmi proměnlivým počtem jedinců na lokalitách; obtížně se chrání. ▲ !

Tripolium pannonicum
hvězdnice panonská

Vyskytuje se u nás velice vzácně jen na jižní Moravě. Z celkového počtu více než 50 historicky známých lokalit existují nyní 2–3. ▼ !

Triglochin maritima
bařička přímořská

V ČR druh rostl dříve vzácně v severozápadní polovině Čech a na jižní Moravě, později pouze v blízkosti rybníka Nesyt na jižní Moravě (naposledy v r. 2000). Byl vysazen při rekultivaci na Velké podkrušnohorské výsypce. ▲ ?

Typha minima
orobinec nejmenší

Dříve se vyskytoval u Českých Velenic, avšak v posledních 100 letech u nás nebyl potvrzen. ▼ ✕

Trinia ucrainica
bezobalka ukrajinská

Druh se v Česku vyskytoval jen na dvou lokalitách. U české Žehuně byl naposledy potvrzen v roce 1939, z moravského Bojanovského háje vymizel už ve dvacátých letech 20. století. ▲ ✕

Typha shuttleworthii
orobinec stříbrošedý

V ČR byla v minulosti známá pouze jediná lokalita v Bílých Karpatech. Ta však zanikla a druh byl dlouho u nás považován za nezvěstný. V roce 1998 byl nalezen v Brdech, v následujících letech také na Moravě. ▲ !

Urtica kioviensis
kopřiva lužní

Ve druhé polovině 20. století byla tato kopřiva v ČR považována za vyhynulou, v roce 2001 však byla nalezena na jediné lokalitě v oblasti soutoku Moravy a Dyje. ▲ !

Utricularia bremii
bublinatka vícekvětá

V České republice existují lokality na Plzeňsku, v jižních Čechách a v oblasti mezi Doksy a Mimoní. Často zůstává sterilní, ale spolehlivě ji lze rozeznat pouze za květu. ▼ !

Vaccaria hispanica
kravinec španělský

Dříve rostl v teplejších oblastech Česka jako polní plevel. Později byl potvrzen již jen na jihovýchodní Moravě, naposledy na Hustopečsku v 70. letech 20. století. ▲ ?

Veratrum nigrum
kýchavice černá

V ČR roste v pahorkatině Džbán ve středních Čechách, na Moravě v Podolí a v Bílých Karpatech; byla vysazena i v Českém krasu. Velmi nepravidelně kvete. ▲ !

Veronica spuria subsp. *foliosa*
rozrazil latnatý široolistý

Dříve rostl u Chomutova, kde však výskyt zanikl již počátkem 20. století, na Moravě existovalo více lokalit v Bílých Karpatech, kde dnes přežívá patrně již pouze na jediné lokalitě. Ostatní zanikly intenzifikací luk. ▼ !

Viola alba
violka bílá

Roste vzácně v nížině a pahorkatině jižní Moravy. Přehlížený druh, v nedávné době byl potvrzen na více místech. ▲ !

Viola kitaibeliana
violka nejmenší

U nás roste pouze na jediné lokalitě na Děvíně v Pavlovských kopcích, kam proniká z jižnějších částí Evropy. Zdá se, že děvínská populace je v současnosti stabilizovaná. ▼ !

Viola elatior
violka vyvýšená

V současnosti se u nás vyskytuje již jen na několika lokalitách ve východních Čechách a na jižní Moravě. Provází louky a okraje lužních lesů, na ústupu mají vinu regulace řek a rozorání niv. ▲ !

Wolffia arrhiza
drobnička bezkořenná

V ČR se vyskytuje vzácně na jižní Moravě, na dolních tocích Dyje a Moravy, historicky také u Černé Hory. Není vyloučeno, že dynamiku ovlivňuje přenašení vodními ptáky. ▲ !

Xanthium strumarium
řepeň durkoman

Trvalejší výskyt byl u nás zaznamenán jen na několika lokalitách v Dyjsko-svrateckém úvalu. Často se zaměňuje s jinými druhy rodu. ▲ !

Xeranthemum annuum
suchokvět roční

U nás se vyskytoval dříve vzácně na jižní Moravě, do Čech byl pouze zavlékán, později byl druh prohlášen za vyhynulý, nedávno byla nalezena jedna malá populace. Provázel vegetaci na píscích; pěstuje se a také asi zplaňuje. ▼ !

NEJVZÁCNĚJŠÍ ROSTLINY ČESKÉ REPUBLIKY